DOI 10.31909/26168812.2019-(45)-19
УДК 378.14+37.032+008+316.7+004.62

Олена СМАЛЬКО[*]

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ»

У статті описуються особливості викладання університетського навчального курсу «Інформаційна культура діяльності сучасного фахівця», обґрунтовується важливість його вивчення в сучасну епоху інформаційно-комунікаційних технологій, розкриваються основні поняття, пов'язані з феноменом інформаційної культури. В роботі також описуються витоки теорії інформаційного суспільства, перелічуються поширені моделі і концепції його розвитку, зазначаються науковці, які досліджували проблеми розвитку інформаційного суспільства та формування інформаційної культури його мешканців. Наведено перелік основних документальних джерел, що утворюють організаційно-правове забезпечення інформаційної культури і теоретико-методичні засади її формування, які варто пропонувати для реферативного ознайомлення студентам. Зроблено короткий огляд сфер цифрової компетентності сучасної людини і описано зміст останньої версії Європейської рамки цифрової компетентності для громадян, використання якої може сприяти підвищенню рівня інформаційної грамотності фахівців різних профілів і покращенню якості освіти в цілому. Розгляд впродовж навчального курсу основних положень Рамки цифрової компетентності може також стати корисним досвідом для цілеспрямованих студентів, які планують зробити вдалу кар'єру у вибраній професійній сфері.

Ключові слова: *інформаційна культура, інформаційна грамотність, цифрова грамотність, інформаційне суспільство, інформаційно-комунікаційна компетентність, цифрова компетентність.*

Постановка проблеми. В епоху суцільної інформатизації усіх галузей життєдіяльності людини надзвичайно важливим освітнім завданням є формування інформаційної культури у кожного майбутнього фахівця. Використання різноманітних програмних застосунків на стаціонарних комп'ютерних і мобільних пристроях, комунікація з людьми за допомогою різних месенджерів і соціальних мереж, використання у професійній діяльності та побуті авторських мультимедійних продуктів і матеріалів мас-медіа, користування Інтернет-ресурсами для забезпечення різнопланових інформаційних відносин – всі ці і багато інших сфер інформаційної взаємодії сучасної людини спричинюють необхідність формування у фахівців будь-яких профілів цифрової грамотності та інформаційної культури. Саме тому в університетських освітніх програмах з'являються відповідні навчальні дисципліни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед авторів ґрунтовних вітчизняних наукових праць останніх років, присвячених питанням формування інформаційної культури, можна назвати таких вчених: Бєлякова К. І, Галету Я. В., Гуменного О. Д., Кириченка М. О., Онопрієнка С. Г., Прудникову О. В. Цимбалюка В. С., Шопіну І. М. У їхніх працях звертається увага на зростанні ролі інформаційної культури в умовах сучасного інформаційного суспільства, досліджуються компоненти інформаційної культури, організаційні та правові засоби її забезпечення, пропонуються шляхи підвищення ефективності формування інформаційної культури у фахівців різних спеціальностей.

Мета статті: описати деякі особливості викладання в університетах навчального

[*] *Смалько О. – кандидат педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; e-mail: smalko.olena@kpnu.edu.ua.*

курсу «Інформаційна культура діяльності сучасного фахівця» для студентів окремих спеціальностей.

Наукові завдання статті: обґрунтувати важливість вивчення у вищих закладах освіти навчального курсу «Інформаційна культура діяльності сучасного фахівця», розкрити основні поняття, пов'язані з феноменом інформаційної культури, навести перелік документальних джерел, що утворюють організаційно-правове забезпечення інформаційної культури і теоретико-методичні засади її формування, описати особливості викладання відповідного університетського навчального курсу для студентів окремих спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Для студентів спеціальностей, для яких важливим є формування інформаційно-комунікаційної компетентності, у навчальні плани потрібно включати курс «Інформаційна культура діяльності сучасного фахівця». Університетська освіта повинна забезпечити ґрунтовне формування усіх необхідних компонентів інформаційної культури, спираючись на ази інформаційної (цифрової) грамотності, отримані молодими людьми впродовж попереднього навчання у закладах загальної або профільної середньої, професійної або фахової передвищої освіти, збагатити їхні знання й уміння, що сприяють цілеспрямованій самостійній діяльності по забезпеченню індивідуальних інформаційних потреб з використанням інформаційних технологій, та гідно підготувати майбутніх професіоналів до складних викликів сучасного інформаційного суспільства.

Передусім, впродовж перших лекційних занять варто ознайомити студентів з сучасними моделями і стратегіями розвитку інформаційного суспільства.

Країною-родоначальницею теорії інформаційного суспільства прийнято вважати Японію, в якій з середини 1950-х років розпочався процес концептуального обґрунтування необхідності розбудови інформаційного суспільства. Термін «інформаційне суспільство», що позначив новий тип суспільства, у 1961 р. запропонував японський антрополог, професор Кіотського університету Умесао Тадао. Пізніше, завдяки вільному володінню англійською мовою, ідеї японських теоретиків інформаційного суспільства (Кенічі Кохіямі, Юдзіро Хаяші та інших) доніс до всього світу славетний Йонеджі Масуда, професор Університету Аоморі, а згодом засновник і президент Інституту інформаційного суспільства. Його праці японською мовою «Вступ до інформаційного суспільства: Комп'ютери змінюють людське суспільство» (1968 р), «Комп'ютерне суспільство та освіта» (1968 р), «Майбутнє інформаційного суспільства: що воно приносить?» (1972 р.), а згодом і англійською мовою «Інформаційне суспільство як постіндустріальне суспільство» (1981 р.) зроблять його відомим на весь світ.

Вважається, що інформаційне суспільство – це якісно новий етап соціотехнологічної еволюції суспільства, що формується в результаті довгострокових тенденцій попереднього соціально-економічного розвитку, який передбачає збільшення ролі інформації і знань, а також формування та споживання інформаційних ресурсів у всіх системах життєдіяльності суспільства за допомогою розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що існують у глобальних масштабах[1].

Занурюючись у вивчення основ інформаційного суспільства, важливо розглянути поширені практичні моделі його розвитку на прикладі провідних держав світу. В межах розгляду західної моделі слід відокремити шлях, обраний країнами Північної Європи, від американського шляху, а в рамках східної моделі усвідомити особливе місце Японії і Китаю, при цьому пригадати активну участь держави у створенні національної інформаційної інфраструктури у так званих «азійських тигрів» (Південна Корея, Тайвань, Гонконг і Сінгапур).

Ознайомлюючись з міжнародним досвідом переходу до інформаційного суспільства, варто спробувати співставити здобутки зарубіжжя з національними стратегіями розвитку

[1] Даніл'ян В. О. *Інформаційне суспільство та перспективи його розвитку в Україні (соціально-філософський аналіз*). *Монографія.* Харків: Право, 2008. С. 23.

електронного інформаційного сьогодення. Цьому сприятиме підготовка окремими студентами реферативних оглядів за наперед пропонованими викладачем інформаційними джерелами з їх подальшими обговоренням на практичному занятті з відповідної теми.

Студентів також потрібно ознайомити з основними концепціями інформаційного суспільства, які розробляли такі відомі дослідники, як Герберт Шиллер (американський медіа критик, соціолог), Юрґен Габермас (німецький філософ і соціолог), Ентоні Ґіденс (англійський соціолог). Слід коротко розповісти про дуже ґрунтовну теоретичну працю «Теорії інформаційного суспільства» (1995 р.), в якій проаналізовано різноманітні філософські, соціологічні та інші теорій, що описують інформаційне суспільство, яка належить перу британського соціолога Френка Вебстера. Обов'язково, щоб мотивувати молодь глибоко осмислювати історичні та сучасні неспокійні політичні реалії, варто розповісти про праці всесвітньо відомих філософів-сучасників, які активно розвиваючи ідеї своїх попередників, навіть роблять сміливі політологічні припущення щодо неминучих змін у соціокультурній еволюції людства[2].

Особливого осмислення потребує питання формування «людини інформаційної» (homo informaticus) – однієї з базисних характеристик інформаційного суспільства, а також соціальні проблеми, пов'язані з особистістю в умовах інформатизації (зокрема, проблема її інформаційної безпеки).

Забезпечення інформаційної безпеки особистості означає її право на отримання об'єктивної інформації і припускає, що одержана людиною з різних джерел інформація не перешкоджає вільному формуванню й розвитку її особистості[3].

Також кожний студент повинен усвідомити неминучість інформаційних впливів на особистість, які неодмінно супроводжують життя людини в сучасній інфоноосфері, розібратись в їх різноманітті та засобах запобігання поганих наслідків цих впливів. Відповідним чином підготовлені завдання на практичних заняттях за умови широкої обізнаності з цього питання викладача, безумовно, сприятимуть якісному засвоєнню студентами потрібних ключових моментів.

На окремому практичному занятті необхідно проаналізувати шляхи впровадження інформаційних технологій в усі сфери суспільно-політичного, економічного та освітянського життя, обговорити основні проблеми вітчизняного інформаційного законодавства (у сфері створення, поширення та використання інформації), визначити цілі та напрямки розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Розкриваючи поняття інформаційної культури та пояснюючи її складові, слід докласти максимум зусиль для обґрунтування необхідності формування цих важливих компонентів загальної культури особистості у всіх без виключення членів українського суспільства. Особливу увагу потрібно приділити мотивації майбутніх педагогів, завдяки професійній діяльності яких у подальшому відбуватиметься становлення інформаційного світогляду молодого покоління.

На території колишнього радянського союзу вперше термін «інформаційна культура» з'явився в публікаціях у 70-х роках XX століття. Радянський науковець Г. Г. Воробйов, який зараз є фахівцем з теорії семантичної інформації, у своїй монографії «Інформаційна культура в управлінській праці», опублікованій у 1971 році, вперше публічно озвучив це поняття.

Трохи пізніше розвивали та популяризували концепцію інформаційної культури працівники бібліотек. Однією з перших робіт, в яких використовувався цей термін, була стаття бібліографів К. М. Войханської і Б. А. Смірнової «Бібліотекарі і читачі про інформаційну культуру» у збірнику матеріалів відомого дослідження «Оптимізація

---

[2] Фукуяма Ф. (2019) *Політичний порядок і політичний занепад. Т.2: Від промислової революції до глобалізації демократії*. Київ: Наш формат,. 608 с.

[3] Воронкова В. Г., Дзьобань О. П., Соснін О.В. (2017) *Від homo sapiens до homo informaticus: антропологічні виміри інформаційного суспільства / Інформаційне суспільство в світі та Україні: проблеми становлення та закономірності розвитку: колективна монографія*. Запоріжжя: ЗДІА,. С. 13-14.

бібліотечно-бібліографічного обслуговування фахівців» (1974 р.).

Наразі до інформаційної культури у широкому розумінні відносять всі без винятку аспекти інформаційної діяльності та комунікативних процесів, створені людством впродовж різних етапів історичного розвитку, у вузькому розумінні – окремі вміння та навички, пов'язані з пошуком і структуруванням відомостей та даних, притаманні особистості[4].

Важливість формування у населення України інформаційної культури було визначено на державному рівні через кілька років після отримання незалежності, і вже у жовтні 2001 року Рада національної безпеки і оборони України прийняла рішення «Про заходи щодо вдосконалення державної інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки України», в якому Міністерству освіти і науки України наказували у тримісячний термін підготувати типові навчальні програми для середніх і вищих навчальних закладів з навчальної дисципліни «Інформаційна культура».

Значно вища планка захисту вітчизняної інформаційної сфери від потенційних і реальних загроз національній безпеці була взята після прийняття у квітні 2014 року Радою національної безпеки і оборони України рішення «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України» задля протидії інформаційній агресії іноземних держав. У цьому ключі важливо, щоб і в університетських освітніх програмах знаходили належне місце дисципліни, впродовж вивчення яких студентів можна навчати адекватно сприймати навколишню дійсність в умовах відкритості інформаційного простору України, формувати вміння критичного ставлення до неперевірених даних та до інформаційних повідомлень, отримуваних із заангажованих джерел, прищеплювати навички захисту від негативного впливу на стан здоров'я надмірного використання комп'ютерних пристроїв (у тому числі від симптомів інформаційного перевантаження) та протидії інформаційно-психологічним операціям, виховувати інформаційно-правову культуру щодо використання електронних ресурсів, які є предметом інтелектуальної власності, тощо.

Вивчаючи історичні аспекти формування інформаційної культури сучасного фахівця, варто зробити короткий огляд міжнародних документів, які зміцнюють фундамент сучасних інформаційних правовідносин в Європі та у світі. Викладач повинен тезисно ознайомити студентів з основними положеннями найбільш важливих документальних джерел, які утворюють організаційно-правове забезпечення інформаційної культури. Мова йде про одні з перших правових документів, пов'язаних з формуванням інформаційної культури – Резолюцію 127 (II) Генеральної Асамблеї ООН «Невірна або спотворена інформація» (1947 р.), Європейську конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.), Декларацію принципів міжнародного культурного співробітництва Генеральної конференції ЮНЕСКО (1966 р.), Резолюцію № 428 Ради Європи «Стосовно Декларації про засоби масової інформації та права людини» (1970 р.), Декларацію керівних принципів щодо використання мовлення через супутники для вільного розповсюдження інформації, розвитку освіти та розширення культурних обмінів (1972 р.), Конвенцію про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (1996 р.), Декларацію про європейську політику в галузі нових інформаційних технологій (1999 р.), Окінавську хартію глобального інформаційного суспільства (2000 р.), Рекомендацію 1506 (2001) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Свобода слова та інформації в засобах масової інформації в Європі» (2001 р.), Декларацію принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальна задача в новому тисячолітті» (2003 р.), Рекомендацію 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетентності для навчання протягом усього життя» (2006 р.)[5] тощо.

---

[4] Бєляков К. І, Онопрієнко С. Г., Шопіна І. М. (2018) *Інформаційна культура в Україні: правовий вимір. Монографія*. Київ: КВІЦ,. С. 15.

[5] *Там само,* С. 94-103.

Останній з перелічених документів рекомендував державам-членам Європейського Союзу задля сприяння розвитку якісного, орієнтованого на майбутнє, навчання та професійної підготовки, що відповідатиме потребам європейського суспільства, забезпечити молодь потрібними основними компетентностями та покращити рівень освіти. У додатку до цього документа містились Європейські еталонні рамки ключових компетентностей для навчання впродовж усього життя, четвертою в переліку яких зазначалась цифрова компетентність, яка «передбачає впевнене та критичне використання технологій інформаційного суспільства для роботи, дозвілля та спілкування і спирається на основні ІКТ-навички: використання комп'ютерів для отримання, оцінювання, зберігання, виготовлення, представлення та обміну інформацією, а також для спілкування та участі у мережах спільної роботи через Інтернет»[6]. З 2006 року європейські рекомендації щодо ключових компетентностей періодично уточнюються і доповнюються. А з 2016 року, після прийняття Нової програми розвитку навичок для Європи, розвиток цифрової компетентності у європейців став пріоритетним завданням для усіх держав-членів ЄС.

Після ратифікації у 2014 році Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом Міністерство освіти і науки України активізувало співробітництво в галузі вищої освіти з ЄС, спираючись на Главу 23 цієї угоди. Тепер у новітніх стандартах вищої освіти для різних спеціальностей, підготовку яких забезпечують вітчизняні заклади вищої освіти, серед загальних компетентностей, гарантованих будь-якому випускнику, обов'язково знаходимо здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел та навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Так українська держава поступово гармонізує європейські документи з метою підвищення рівня цифрової компетентності фахівців різних профілів, працює над покращенням якості вітчизняної освіти і бере участь у спільній з країнами-членами ЄС справі – у створенні єдиного європейського освітнього простору.

Міжнародні експерти виділяють дванадцять сфер цифрової компетентності: 1) загальні знання та функціональні навички; 2) використання в повсякденному житті; 3) спеціалізована та розвинута компетентність до праці та творчого самовираження; 4) технологія комунікації та співпраці; 5) обробка та управління інформацією; 6) конфіденційність та безпека; 7) правові та етичні аспекти; 8) збалансоване ставлення до технології; 9) розуміння та усвідомлення ролі ІКТ у суспільстві; 10) вивчення цифрових технологій і навчання з їх допомогою; 11) обґрунтовані рішення щодо відповідних цифрових технологій; 12) безпроблемне використання, що демонструє самоефективність. Кожна область у свою чергу представлена описом знань, вмінь і навичок, якими повинна володіли компетентна людина. Наприклад, сферу конфіденційності та безпеки описують наступним чином: грамотна з точки зору застосування цифрових технологій особа знатна захищати персональні дані та вживати відповідних заходів безпеки; а сферу правових та етичних питань так: грамотна з точки зору застосування цифрових технологій особа має належно і соціально відповідально працювати у цифрових середовищах, демонструючи обізнаність та знання юридичних та етичних аспектів щодо використання ІКТ і цифрового контенту[7].

Впродовж останніх кількох років європейці ґрунтовніше підійшли до питання визначення вимог до цифрової компетентності. В результаті плідної роботи було створено рамки компетентностей для різних груп населення (у тому числі для фахівців педагогічного профілю). Розроблені рамки є інструментом для підвищення цифрової компетентності людей.

Діючу на сьогодні Європейську рамку цифрової компетентності для громадян

---

[6] *Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning*. URL: http://enil.ceris.cnr.it/Basili/EnIL/gateway/europe/ EUkeycompetences.htm.

[7] Janssen J., Stoyanov S., Ferrari A., Punie Y., Pannekeet K., Sloep P. (2013) *Experts' views on digital competence: commonalities and differences.* Computers & Education. Vol. 68 (1), , p.473-481.

вдосконалюють з 2013 року. В оновленому документі (його скорочена назва – DigComp 2.1)[8] міститься опис п'яти вимірів цифрової компетентності: 1) сфери компетентності, визначені як частини цифрової компетентності; 2) дескриптори компетентності та назви, що стосуються кожної сфери; 3) рівні професійності для кожної компетентності; 4) знання, вміння та навички, застосовні до кожної компетентності; 5) приклади використання, застосовності компетентності для різноманітних цілей.

В останній версії DigComp описано чотири широких рівня майстерності (фундаментальний, проміжний, просунутий, високоспеціалізований), які поділяються на дрібніші рівні, яких налічується вісім. Це є дуже зручним для розробки навчальних матеріалів, для визначення відповідності громадян умовам навчання і праці, для забезпечення профорієнтаційних цілей і т. п. У документі також наводяться дескриптори, що допомагають краще визначити відповідні компетентності у людей. Пропонується три основні напрями запровадження Рамки цифрової компетентності для громадян: для формування і підтримки кадрової політики, для планування навчання у сфері освіти, підготовки кадрів та у сфері зайнятості, а також для оцінювання і атестування робітників.

Розгляд змісту таких важливих документів може виявитись дуже корисним досвідом для цілеспрямованих студентів, які планують зробити вдалу кар'єру у вибраній професійній сфері.

Залежно від профілю підготовки студентів, для яких проводиться курс інформаційної культури, слід налаштовувати майбутніх фахівців на формування у них навичок використання відповідного прикладного програмного забезпечення спеціального призначення. Якщо у курсі передбачені лабораторні заняття, то на них можна організувати відпрацювання студентами навичок ефективної роботи з потрібними програмними продуктами (у тому числі з мобільними і веб-застосунками). І навіть якщо лабораторних занять не передбачено, то обов'язково потрібно знайти час, щоб обговорити важливі питання, пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності в інформаційній сфері, при цьому варто розглянути як норми національного, так і міжнародного законодавства.

Висновки. Не применшуючи важливості інших навчальних дисциплін загальної і професійної підготовки фахівців різних профілів, варто зазначити, що курс, покликаний формувати у майбутніх професіоналів інформаційну культуру та основні цифрові компетентності, є надзвичайно затребуваним в сучасну епоху всюдисущих інформаційно-комунікаційних технологій та стрімкого зростання обсягу доступної людству електронної інформації. Змістове наповнення курсу щороку можна збагачувати, доповнюючи його важливими для студентів питаннями, а методичні особливості викладання вдосконалювати, використовуючи для цього найбільш ефективні методи і прийоми, що сприятимуть підвищенню якості засвоєння потрібного навчального матеріалу.

Література

Carretero, S., Vuorikari, R., Punie, Y. (2017) *DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight profi-ciency levels and examples of use.* Luxembourg: Publications Office of the European Union,. 48 p.

Janssen J., Stoyanov S., Ferrari A., Punie Y., Pannekeet K., Sloep P. (2013) *Experts' views on digital competence: commonalities and differences.* Computers & Education. Vol. 68 (1), p.473-481.

[8] Carretero, S., Vuorikari, R., Punie, Y. *DigComp 2.1: (*2017) *The Digital Competence Framework for Citizens with eight profi-ciency levels and examples of use.* Luxembourg: Publications Office of the European Union,. 48 p.

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning. URL: http://enil.ceris.cnr.it/Basili/EnIL/gateway/europe/ EUkeycompetences.htm.

Бєляков К. І, Онопрієнко С. Г., Шопіна І. М. (2018) *Інформаційна культура в Україні: правовий вимір. Монографія*. Київ: КВІЦ,. С. 15.

Воронкова В. Г., Дзьобань О. П., Соснін О.В. (2017) *Від homo sapiens до homo informaticus: антропологічні виміри інформаційного суспільства / Інформаційне суспільство в світі та Україні: проблеми становлення та закономірності розвитку: колективна монографія*. Запоріжжя: ЗДІА,. С. 13-14.

Даніл'ян В. О. (2008) *Інформаційне суспільство та перспективи його розвитку в Україні (соціально-філософський аналіз*). *Монографія.* Харків: Право,. С. 23.

Фукуяма Ф. (2019) *Політичний порядок і політичний занепад. Т.2: Від промислової революції до глобалізації демократії*. Київ: Наш формат,. 608 с.

REFERENCES

Bieliakov, K.I, Onopriienko, S.H., Shopina, I.M. (2018) Informatsiina kultura v Ukraini: pravovyi vymir [Information culture in Ukraine: legal dimension]. Monohrafiia [Monograph]. Kyiv: KVITS. 169 p. [in Ukrainian].

Carretero, S., Vuorikari, R., Punie, Y. (2017). DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight profi-ciency levels and examples of use. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 48 p. [in English]. URL: http://publications.jrc.ec.europa.eu/ repository/bitstream/JRC106281/web-digcomp2.1pdf_(online).pdf.

Danilian,V.O. (2008) Informatsiine suspilstvo ta perspektyvy yoho rozvytku v Ukraini (sotsialno-filosofskyi analiz) [Information society and prospects for its development in Ukraine (socio-philosophical analysis)]. Monohrafiia [Monograph]. Kharkiv: Pravo. p. 23 [in Ukrainian].

Fukuiama, F. (2019) Politychnyi poriadok i politychnyi zanepad [Political Order and Political Decay]. T.2 [Vol.2]: Vid promyslovoi revoliutsii do hlobalizatsii demokratii [From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy]. Kyiv: Nash format. 608 p. [in Ukrainian].

Janssen J., Stoyanov S., Ferrari A., Punie Y., Pannekeet K., Sloep P. (2013) Experts' views on digital competence: commonalities and differences. Computers & Education. Vol. 68 (1). p. 473-481 [in English]. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/55537629.pdf.

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning. [in English]. URL: http://enil.ceris.cnr.it/Basili/EnIL/gateway/ europe/EUkeycompetences.htm.

Voronkova, V.H., Dzoban, O.P., Sosnin, O.V. (2017) Vid homo sapiens do homo informaticus: antropolohichni vymiry informatsiinoho suspilstva [From homo sapiens to homo informaticus: the anthropological dimensions of the information society] / Informatsiine suspilstvo v sviti ta Ukraini: problemy stanovlennia ta zakonomirnosti rozvytku: kolektyvna monohrafiia [Information society in the world and Ukraine: problems of formation and patterns of development: a collective monograph]. Zaporizhzhia: ZDIA. p. 13-14 [in Ukrainian].

Smalko O. Features of course teaching «Information culture of activity of the modern specialist»

The article is devoted to the description of the peculiarities of teaching a university training course «Information culture of the modern specialist». The author substantiates the importance of studying this course in the modern era of ubiquitous information and communication technologies, reveals the basic concepts related to the phenomenon of information culture.

The material also describes the origins of the theory of the information society, lists the general models and concepts of its development. Scientists who studied the problems of the information society and the formation of the information culture of its citizens are noted. The paper provides a list of basic documents that constitute the organizational and legal support of the information culture, as well as the theoretical and methodological foundations of its formation. Students need these documents to familiarize themselves with the content.

The author also gives a brief overview of the areas of digital competence of the modern person and describes the content of the latest version of the European Digital Competence Framework for Citizens, which can help to increase the level of information literacy of professionals and improve the quality of education. Bringing national education closer to the European Education Area is a time requirement task, especially after ratifying the Association Agreement between Ukraine and the European Union in 2014. Therefore, future domestic specialists should be aware of such documents. Consideration of the Digital Competency Framework may also be a rewarding experience for purposeful students planning to pursue a successful career in their chosen professional field. University education should give modern youth a sense of adequate perception of the environment in an open information society. Students need to develop the ability to be critical of untrusted data. They need to develop self-defense skills against the adverse effects of excessive use of computer devices. In addition, young people should develop an information and legal culture regarding the use of electronic resources to which intellectual property applies.

Key words: *information culture, information literacy, digital literacy, information society, information and communication competence, digital competence.*